

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет філології

Кафедра української мови

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Практикум з української мови»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Українська мова і література»

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.01 Українська мова та література

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «29» серпня
2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Практикум з української мови»
Викладач (-і)	Пітель Віра Мирославівна
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-08
E-mail викладача	vira.pitel@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/d5f1443cfbaa369a5139
Консультації	упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Курс «Практикум з української мови» є одним із важливих складників програми підготовки бакалаврів освітньої програми 035.01 Українська мова і література (перший бакалаврський рівень), оскільки на знаннях орфографічних норм рідної мови значною мірою базується розвиток комунікативних навичок філолога. Дисципліна покликана ознайомити студентів з основними поняттями та категоріями орфографії, правописними нормами задля практичного застосування отриманих знань у професійній діяльності. Знання орфографії – важлива умова оволодіння мовою, ефективного її використання у власному мовленні з метою забезпечення повноти комунікативного процесу, реалізації себе у професійній сфері.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	

Мета викладання навчальної дисципліни “Практикум з української мови” – систематизувати, закріпити й удосконалити знання з орфографії, мотивувати студентів до поглибленого дослідження правописних норм української мови.

Завдання (цілі):

- ознайомити студентів з основними поняттями й категоріями орфографії та пов’язаної з нею орфоєпії;
- показати взаємозв’язок і взаємозумовленість орфографічних та орфоєпічних норм;
- актуалізувати знання з орфографії, набуті в середній школі, вищому навчальному закладі та поглибити їх;
- виробити потребу формування на основі теоретичних знань стійких практичних навичок використання основних орфографічних норм;
- зацікавити студентів актуальними проблемами правопису з метою наступного їх дослідження.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики та літературного краєзнавства) у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

3. Здатність спілкуватися державною мовою в усній і письмовій формах.
5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
8. Здатність працювати в команді та автономно.
10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності:

1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.
2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії української мови.
6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову в усній і письмовій формах, у різних жанровостильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів.
11. Здатність до надання консультацій із дотримання норм літературної мови та культури мовлення.
12. Здатність до організації як усної, так і писемної ділової комунікації.

Програмні результати навчальної дисципліни:

1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною мовою усно й письмово, використовувати її для організації ефективної міжкультурної комунікації.
2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.
7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їхнього розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.
8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію української мови і літератури, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.
10. Знати норми української літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.
12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
14. Використовувати українську мову в усній та письмовій формі, у різних жанровостильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.
16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції української філології, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.
17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних завдань і проблем у спеціалізованих сферах

професійної діяльності та / або навчання.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	-
Практичні заняття	30 год.
Самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
Перший	035 Філологія	Перший	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Орфоепія як наука про норми літературної вимови. Особливості сучасної української літературної вимови та її взаємозв'язок з орфографічними нормами.	-	4	6

Тема 2. Закони й засоби милозвучності української мови. Евфонія та правопис.	-	4	8
Тема 3. Історія, основні поняття та принципи української орфографії.	-	2	5
Тема 4. Фонетика і правопис.	-	2	3
Тема 5. Правопис букв на позначення голосних звуків.	-	2	4
Тема 6. Написання букв на позначення приголосних звуків.	-	2	4
Тема 7. Основні норми написання іменників і прикладок.	-	2	4
Тема 8. Правопис власних назв та скорочених слів.	-	2	6
Тема 9. Написання прикметників.	-	2	4
Тема 10. Правопис числівників та займенників.	-	2	4
Тема 11. Написання форм дієслів.	-	2	4
Тема 12. Правопис прислівників.	-	2	4
Тема 13. Правопис службових частин мови та вигуків. Орфографічний аналіз слова.	-	2	4
ЗАГ.:	-	30	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу узгоджена з критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в університеті. За вивчення дисципліни студенти отримують максимально 100 балів. Зокрема, за роботу на практичних заняттях – максимально 50 балів, за виконання самостійної роботи – 5 балів, за індивідуальне завдання – 5 балів, за залікову контрольну роботу – 40 балів.
Вимоги до письмових робіт	Письмова контрольна робота охоплює кілька питань, пов'язаних із теорією орфографії, тестові та практичні завдання, орфоепічний і орфографічний аналізи слів.
Практичні заняття	Вивчення і повторення теоретичних питань із опрацьованих тем курсу. Виконання практичних завдань.
Умови допуску до підсумкового контролю	Умовою допуску до підсумкового контролю є отримання позитивної оцінки зі всіх видів робіт (максимально 50 балів, мінімально 25 балів). На рейтингову оцінку впливає присутність здобувача на заняттях, активність на практичних заняттях, успішне виконання письмових робіт, вчасне й належне виконання самостійної та індивідуальної роботи, відсутність пропусків і запізнь на заняття.

Підсумковий контроль	Форма контролю: залік.
7. Політика навчальної дисципліни	
<p><u>Письмові роботи.</u> Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/. Форму письмового виконання роботи втілено на практичних, індивідуальних заняттях, під час написання контрольної, самостійної роботи чи виконання індивідуального завдання.</p> <p><u>Академічна доброчесність.</u> У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримувати принципу академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно, доброчесно. https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/</p> <p>За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає «Комісія з питань етики та академічної доброчесності» при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі. https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/</p> <p><u>Відвідування занять.</u> Урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/. У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання вхідного, поточного, підсумкового контролю.</p> <p><u>Неформальна освіта.</u> Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p> <p>Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.</p>	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Авраменко О., Блажко Б. Українська мова та література : довідник. Завдання в тестовій формі. : І ч. Київ : Грамота, 2022. 496 с. 2. Авраменко О. Було – стало: зміни в правописі. Київ : Видавництво «Даринка», 2019. 40 с.; 3. Ажнюк Б., Стріха М. Про нову редакцію українського правопису. <i>Літературна Україна</i>. 2018. № 30. С. 7. 4. Бондар О. І., Карпенко Ю. О., Микитин-Дружинець М. Л. Сучасна українська мова : Фонетика. Фонологія. Орфоєпія. Лексикологія. Лексикографія: навч. посіб. К. : ВЦ "Академія", 2006. 368 с. 5. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення. Рекомендації з найскладніших уживань та проблемного праопису слів. <i>Українська мова й</i> 	

література в школах України. 2017. № 7-8. С. 45–48.

6. Німчук В.В. Проблеми українського правопису ХХ – початку ХХІ ст. Київ : 2002. 112 с.
7. Пітель Віра. Орфографія (для студентів закладів фахової передвищої освіти) : навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : видавництво «НАІР», 2022. 152 с.
8. Пітель В. М., Пітель В. І. Орфографічний практикум української мови: навчальний посібник. – Івано-Франківськ : видавець Кушнір Г. М., 2017. 181 с.
9. Пітель Віра, Пітель Василь. Орфографічно-пунктуаційний та орфоепічний практикум з української мови : навчальний посібник. Івано-Франківськ : видавець Кушнір Г. М., 2009. 101с.
10. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О.О.Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. К. : Наукова думка, 2019. 288 с.
11. Шевчук С. В., Лобода Т. М. Практикум з української мови : Модульний курс : навч. посіб. К. : Вища школа, 2006. 326 с.
12. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови : [4-те вид.]. К. : Освіта, 2000. 254 с.

Електронні ресурси

1. Блог професора Пономарева [Електронний ресурс]. URL: www.bbc.com/ukrainian/topics/ponomariv
2. Всесвітній словник української мови [Електронний ресурс]. URL: www.uk.worldwidedictionary.org
3. Нова мова. Підручники та словники [Електронний ресурс]. URL: www.novamova.com.ua

Пітель Віра Мирославівна,
кандидатка філологічних наук,
доцентка кафедри української мови